

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
Nyílt tér: soronkint 20 fill.
Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő
Kéziratokat nem adunk vissza.

A teaház.

A címet olvasva valószínűleg jót nevet az olvasó, azt hívén, hogy bizonyára a japáni és kínai teaházakról akarunk itt értekezni, holott már az orosz japán háboru is rég lezajlott, tehát semmiképen nincs meg az aktualitás. Mivel azonban szeretünk azzal hizelegni magunknak, hogy ha kicsinyes viszonyaink között másban nem is, de legalább lapunk vezetőcikkében aktuális témát szoktunk pengetni; ezuttal is sietünk felvilágosítani az olvasót, hogy nem tértünk le az aktualitás sokszor göröngyös mezejéről, midőn a teaházról akarunk elmélkedni, mert ez a teaház semmiféle összeköttetésben sincs a japánokkal és kínaiakkal, hanem épen a mi viszonyaink keretében marad.

Hogy az alkohol, különösen a pálinka milyen romboló hatást gyakorol a szervezetre, azt már elismerte az egész világ. Sok okos fő találgatta miképen lehetne gátat vetni az alkoholizmusnak, de minden szóbeszéd hiábavaló ott, ahol az állam tetemes bevételét a fo-

gyasztási adót mással pótolni, vagy nélkülözni nem tudja. Erre pedig gondolni sem lehet, marad tehát a sok jóakaró szó szappanbuboréknak. Arról azonban lehet és kell is beszélni, hogy mimódon lehetne az alkoholisták számát csökkenteni. És aki erre nézve csak egyetlen egy olyan eszmét dob is szőnyegre, amely praktikus, keresztülvihető, vagy csak néhány embert ragad is ki a bor, pálinka karmai közül, — az azzal az édes öntudattal halhat meg, hogy nem élt hiába, bőven elvégezte küldetése célját: hasznára vált az emberiségnek.

Ilyen általános hasznu eszmét röpit világgá a munkácsi ügyvéd vagy orvosi kar egyik emberbaráti szívvvel bíró férfa. Minden agitáció, összebeszélés, tanácskozás és gyűlésezés nélkül, összegyűjtött 300 koronát egy kis multság jövedelméből és azzal egymaga neki fogott annak, hogy a szegény népnek elviselhetővé tegye a kegyetlen tél borzalmait. A piactéren épen üresen állt egy kis bolt helyiség, azt kibérelte nov. 1-től március végéig havi 18 koronáért.

Egy jószívű vaskereskedőtől kért egy ócska takaréktűzhelyet 5 óra kölcsön, néhány család adott össze két hosszú, deszka asztalt és vagy négy padot, vett 3 öl fát 60 koronáért, fogadott egy főzőnét havi 16 koronáért, szerzett 50 drb. emalírozott csészét, vett fél mázsa kockacukrot és egy kiló teát és mindez nem került többé 250 koronánál 5 hónapra számítva a legfőbb kiadást a bolthelyiséget, a fát és szakácsnőt, s ideiglenes beszerzésül a cukrot. Ekkor kihirdette, hogy mindenki 2 fillérért kap egy csésze forró teát az ő boltjában! Két fillér! Nem hitte senki! Az első napokban 10—15 csésze tea fogyott el csak, az első hónap végén 3—400 csészével kellett már. Mit adnak manapság egy krajcárért, ami táplál és melegít? Ugyebár semmit? És ime a munkácsi teaház egész nap főzi a forró, illatos teát és százával vonja el a korcsmától, az alkoholtól az embereket, hiszen egy krajcárért még csak pálinkát sem kapnak!

A fél mázsa cukor annyi kockát

TÁRCA.

Az „OLASZORSZÁGBAN“ c. ciklusból.

Hogy eljöttem, hó volt még a tájon,
Varjuk ültek a kopasz faágon,
S a napsugár félve tekintett le
Farkas nyomtól tarkázott földekre.

Azóta már méhe repdes, sorra
Rárepülve mindenik bokorra,
A fenyvesben a rigó csattogat,
Jóskakukok próbálják torkokat.

S a távolban, a kék hegyek alján
Virágait öntözgeti anyám.
Fülemile nézi a bokorbul . . .
Szegény anyám hő könnyje kicsordul.

Kedves fiát nem látta egy éve . . .
Csókot lehel a nagy messzeségbe.
„Idegen föld add vissza őt nekem,
Oh jöjj haza, édes egyetlenem!“

E sötét árkadok
Nyomják lelkemet.
Ez az ódon város
Engem eltemet.
Myrtus illatától
A szívem szorul;
Babár s citrom kábit
Lopva, álnokul.

Oda visszavágyom,
Hol borus az ég,
Zöld fenyves borítja
A hegy tetejét,
Bérei esermely játszi
Pisztrángot nevel . . .
Ugy borzong a lelkem . . .
El innen! el, el!

Isten veled csakcska
Szép olasz leány!
Bucsucsókot adj még,
Ne duzzogj reám!
Igen kék az ég itt,
S napfény igen sok . . .

Ég veletek, piszkos
Olasz városok!

Gagyí Jenő.

Az első jour.

Vig monolog.

A „Fogaras és Vidéke“ számára
írta: Bányay Béla.
Folytatás és vége.

— Jaj, kedves uram, — szólt a kalauz és már nyitotta az ajtót — a villamos társaság nem utaztat senkit „hozomra.“ . .

S kérem megtette velem azt a csufot, hogy a legközelebbi megállónál letessékelt a villamosról. . . Elhihetik, hogy jobb szerettem volna az aszfalt helyett egy ingoványra lépni, melyben örökre elsüllyedhetek. Sokáig töprengeni a kellemetlen szituáción azonban nem volt időm. . . Belenyugodva a változhatatlanba, szaladásra fogtam az ügyet s egy kellemetlen caramboltól eltekintve (sugva a közönséghez), siettemben egy ter-

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
köhögés, skrofulózis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor
„Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona.

ád ki, hogy 4 kocka jutna egy csésze teába, azonban csak 3 kockát adnak és a megmaradt egy kocka árából bőven kitelik a tea ára. Tehát még ráfizetés sincs, becsületesen kiadja a cukor és tea árát a két fillér, csupán a fa, a főzőné, s a bolthelyiség ára került egy jótékony táncmulatság tiszta jövedelméből.

Egészen megható látvány, amit ebben a jó meleg helyiségben lát az ember. Itt egy fagyos ruhájú mosónő ül, a hideg vízről futott be, hogy megmelegedjék teste és gyomrában az illatos, forró tea melegítsen. Amott egy kocsis az ablaknál állva vigyáz lovaira és issza a teát. Egy szegény favágó sápadt arca kipirul a jó meleg italtól, amott egy apa három kicsiny gyermekével együtt melegszik, emitt egy szegény ember csuporkával jön: beteg feleségének viszi a forró teát!

Ha a naponként elfogyó 3—400 csésze teát megivó emberek közül csak 10 mond is le a testet-lelket ölő méregről: a pálinkáról, már csodálatosan nemes eredményt ért el a teaház

Elmondtuk pedig mindezeket azért, hogy amint tudjuk Fogarason 40 féle egyesület van, amelynek mindegyike a jótékony jelzöt viseli címében. Ha ez a 40 féle egyesület mind adna 20 koronát, 800 korona gyűlne be és akkor nemcsak 2 fillérért, hanem teljesen ingyen adhatnák a forró teát, vagy mondjuk ingyen tejet, kenyeret, vagy meleg levest a három négy téli hónap alatt a szegény népnek még pedig, mivel mindenféle vallásu és nemzetségi egyesület adná a

pénzt, vallás és nemzetségi különbség nélkül adhatná a meleg szobát és meleg ételt a nyomorgóknak. Ez volna az igazi nemes és szép cél, így töltene be hivatását igazán a sokféle jótékony egyesület, jót téve a nyomorgóval és együttérzésre, működésre tanítaná a különböző vallásu, nemzetségi népet.

Halmi Gyula.

Törvényhatósági közgyűlés.

(Folytatás.)

Az alsókománai volt urbéreszek tulajdonát képező regale kártalanítási kötvény fölött az urbéreszek és Alsókomána község között lejártatott per kapcsán elhatározta — többek felszólalása után — a közgyűlés, hogy a belügyminiszterrel a kezelésre nézve utbaigazítást fog kérni, mert a volt urbéreszek regale kártalanítási kötvényeinek kezelése csak sok kötelezettséget és felelősséget ró a községekre, de semmi haszonnal nem jár, sőt — mint az alsókománai esetben is történt — anyagi kárral is jár, miután a községnek nagy összegű perköltséget is kellene fizetnie. Az új Olthid melletti területre nézve a törvényhatóság és a ménesuradalom között egyezség jött létre, mely egyezséget a közgyűlés jóváhagyott és az alispánt megbízta, hogy a telekkönyvi átruházás eszközlése iránt tegye meg a lépéseket.

A régi tiszti nyugdíj-szabályrendelet elavult intézkedései néhány szakasznál módosítva lettek s kimondotta a közgyűlés, hogy fedezetül az esetleg előforduló nyugdíjazásoknál, illetve előforduló szükség esetében a megszavazandó megyei pótdadó és az eddig megtakarított összegek fognak szolgálni.

A vármegyei árvaszék előterjesztésére az árvaszéki irattár felszereléséhez egy szekrény és egy fali óra beszerzése engedélyezve lett. A vármegyei közkórházat kezelő bizott-

ságnak pénztárvizsgálati jegyzőkönyvét a közgyűlés tudomásul vette.

Az új kórházban összegyűlemlő szennyviznek levezetésére Jendrassik Alfréd műépítész — ki az új kórház építésének felügyeletével meg lett bízva — egy tervet dolgozott ki, melynek végrehajtása által azonban, az eddig is rendkívül nagy összegű építési költségek 11649 koronával szaporodnának. A közgyűlés elhatározta, hogy — tekintettel arra, mikép a vármegye az új közkórházra már eddig is 125.000 koronát áldozott — felkéri a belügyminisztert, mikép ez összeget segélykép adja meg a megyének s ezáltal tegye lehetővé, hogy a modern követelvényeknek minden tekintetben megfelelő kórházat állítson fel. Ha pedig e segélyt nem kapja meg a megye, úgy az eddigi terv szerint fogja eszközölni az elvezetést, mely nem kerül oly sokba. De újabb áldozatokra a közgyűlés az új kórház érdekében nem hajlandó, de nem is képes.

Intézkedett a közgyűlés, hogy a vármegye árvaszékénél levő, de már ezután Fogaras város árvaszékéhez tartozó iratok és pénzek átadása mielőbb megtörténjék, miután Fogaras város január elseje óta külön árvaszékkel bír.

A községi ügyek tárgyalása során jóváhagyott Sárkány községnek határozata, mellyel 20.000 korona kölcsön felvétele iránt szerződést kötött egy pénzintézettel. Az összeget a brassó-fogarasi új vasutvállalat céljaira segélyképen szavazta meg a község. Persány község a jegyző részére 300 korona uti- és napidíjátalányt szavazott meg. Paró község a jegyzőnek 220 kor. lakbért állapított meg, Vledény község az ottani körorvos részére lakás építése céljaira 6000 korona kölcsön felvételét határozta el, a közgyűlés jóváhagyta e határozatokat.

Fogaras nagyközség — jelenleg városnak — határozatát, hol a rendőrök részére 240 kor. drágasági pótlékot szavazott meg, továbbá, hol a város belterületén elfolyó

metes kofát vertem le lábáról — szerencsésen a villához érkeztem.

Tisztában voltam az egészségtan azon paragrafusával, miszerint futás után nem szabad azonnal megállni, hanem míg az ember gyors lélegzete nem redukálódik a rendes állapotba, sétálni kell. Nos, én ezt a szabályt hűségesen betartottam. Csak akkor jutott eszembe, hogy tulajdonképpen először van szerencsém a számtanácsosék házába belépni s így nem csoda, ha a rajtam erőt vett izgatottságomban a rendes feljárat helyett egy melléklépcsőre tévedtem. Bizonyára a cselédék feljárata volt. . . . Hogy miért nem világították ki számtanácsosék ezt a nyaktörő csigalépcsőt, még most sem értem. Ezt részükről, ezennel a legnagyobb figyelemtelenségnek vagyok bátor minősíteni.

Szóval én a sötétben botorkálok, botorkálok fölfelé (mutatja) . . . A szobából kihallatszó zsongásból következtetem, hogy a nagyszámú vendégsereg már együtt van. . . Épen az előszoba kilincse után tapogatózom a sötétben, mikor egy szemközti levő ajtó hirtelen kinyílik s csakhamar be is csukodik. Amint abban a pillanatban hátra tekinttem, észrevettem, hogy egy takaros vászoncseléd penderült ki az ajtón. A hosszú, sötét folyosón nem vehettem jól ki az illetőt. Világot akartam gyújtani, de legnagyobb pechemre a gyufámat is outhon felejtettem. . .

Az előbb kinyílt ajtó felé igyekeztem, mikor a folyosó szőnyegén halk léptekeket hallok felém közeledni. . . Megálltam és vártam, hogy ki jön? Talán fogok a még előttem ismeretlen helyen utbaigazítást kapni.

Amint így álltam, (lábát szétterpesztve áll) a folyosó közepén, egyszer csak belém ütközik valaki s halkán elsikítja magát. Mindjárt tisztában voltam a helyzettel. . . Bizonyára egy k.s szobacicával történt a caramból — gondoltam magamban — s felhasználva a kedvező alkalmat, utbaigazítást kértem tőle: . . .

— Jaj, de megijesztett! Kicsoda maga? . . . stb. kérdésekkel ostromolt.

— Én . . . én . . . Különben mit érdekl az magácskát kis cicám, hogy én ki vagyok?! — feleltem kérdéssel a kérdésre s pufok kis pofikáját kedvemre megcsipkedtem. . .

— Szemtelen fráter! — pattogott a kis cicus. . . — Takarodjék . . . Távozzék azonnal, mert különben baj lesz!

No, no . . . ne izéljen kicsikém — kezdtem csitogatni — hiszen távol áll tőlem minden gonosz szándék. . .

— Én nem vagyok a maga kicsikéje . . . és sirva futott az előszobába, becsapva előttem az ajtót.

Kezdtém drukkolni . . . Rossz sejtelmek gyötörték . . . Eszembe jutott, hogy amilyen peches napom van, még megjáróm, ha

az illető hölgyecske nem is „szobacica“, hanem valamelyik házi kisasszony volt a négy lány közül. . . . Nem mertem benyitni a félelemtől. . . A lépcső karfájára támaszkodva, vártam a történendőket. Nem volt sok időm tünődni, mert nyílt az ajtó s a kiható fény sugarban egy zömök fiatal ember állt előttem. . . . Feldult ábrázatjáról nem sok jót olvastam le. Épen köszönni akartam és bemutatni magam, az ifjú azonban visszalépett és az előszobából kihívta a még mindig szepegő kis lányt. A világ forogni kezdett velem, mikor Pintér Mariskát, a számtanácsos ur legkisebb lányát ismertem fel benne, kivel a jogász bálon ismerkedtem meg ezelőtt négy héttel! . . .

A lány is felismert és úgy gondolom, meg is bocsátott volna a kinos incidensért, ha a mord ábrázata ur közbeszólásával elejét nem veszi a kölcsönös kimagyarázásnak.

— Ez az ur csipkedett meg édes? — kérdezte.

Igen . . . Lajoskám, — felelte a lányka remegő hangon — de . . .

— Semmi de . . . Őa uram megsértette a menyasszonyomat, Őn szemtelen, tolakodó fráter! — Rivalt rám Lajos ur.

— Beszéljen!

— Bo . . . csá . . .

— Hallgasson!

Elhallgattam.

(Zeyk-utca) berivoji patak balpartjának egész hosszában kőfallal leendő kiépítését határozta el, jóváhagyta a közgyűlés s Papp Gergely János, valamint ifj. Novák Jánosnak ez utóbbi ügyben beadott felebbezéseit figyelmen kívül hagyta.

Időközben egy kis vita hátráltatta a tárgyalás menetét, ugyanis Dr. Senchea János az egyik községi ügynél kérte, hogy az összes ügyek román nyelven is előadassanak, mi ellen azonban Dr. Turcu János és más román tagok tiltakoznak s így az elnök elrendelte szavazást a fölött, vajjon a közgyűlés kívánja-e, hogy az összes tárgyak románul is előadassanak? mire a tagok többsége elhatározta, hogy nem kívánja és több tárgy azután nem is lett románul előadva.

Predeal, Bethlen, Sebes községek által kért perelhetési engedély megadatott. A hersényi, zernesti, felsőárpási és szohodoli községi bíróválasztások, illetőleg tisztújítás ellen felebbezések érkezvén be, a közgyűlés a két utóbbi községre nézve a választást megsemmisítette és új választást rendelt el, ellenben a többire nézve a felebbezéseket elutasította. Az ósinkai körjegyzői választás elleni és a fogarasi polgármesteri választás elleni felebbezéseket a közgyűlés szintén — mint alaptalanokat — elutasította. A multkori közgyűlésre be nem érkezett költségvetéseket és zárszámadásokat ez alkalommal tárgyalta a közgyűlés és azokat a számvevőség elintézése szerint elfogadta. A többi ügyek jelentéktelenebbek voltak.

Átérve a magánosok kéréseire és felebbezéseire Marku Sándor és társai kérését, hogy a korosmai szabályrendelet (Fogarasra nézve) megváltoztatassék, a közgyűlés elutasította, — Magdó János iktatónak, Borsai Rezső kiadónak és Vogel Vilmos irnoknak 100—100, illetve 50 kor. jutalmat szavazott meg a közgyűlés az 1907. évi megtakarítások terhére. A „Viktoria“ zászlóvállalat kérésére a közgyűlés elhatározta, hogy a vármegye

— Takarodjék!

Hátrálni kezdtem . . . és oh, jaj veszemre, mert lábaim talajt vesztek és azon mód gurultam lefele a kacsaringos csigalépcsőn, akár egy . . . lavina . . .

Véres orral tápázkodtam fel és testileg, lelkileg igen, inkább lelkileg összetörve távoztam a jauról, akarom mondani a lépcsőházból . . . és vánszorogtam lakásomra. Mint a kis gyermek, — kit szülői valamelyes csinyeért jól elpáholnak — úgy sirtam; nem, ez nem elég erős kifejezés — zokogtam az engem ért gyalázatért. . . (Sirva.) Mert rettenetes dolog, hogy egy régi nemesi család egyetlen büszkeségét, koronáját, latorfalvi kis és nagy csalóközi, nemeskéri Kérffy Heliodort, ki életében az első jourra volt hivatalos, egy tévedésből elkövetett hibáért akarata ellenére a jaurus ház folyosójáról ki penderítsenek. . . (Elkeseredett hangon.) Ez iszonyu blamázs! (székre veti magát és sir.) Egy kis szünetet tart. Majd feláll székéről és banbán a közönségre néz.)

Nos! Önök uraim és hölgyeim még sem pityeregnek? Ez valamennyi közt a legnagyobb blamázs. . . . (Lehorgasztott fővel indul ki.)

Szegény Heliodor! . . . Szegény Heliodor. . . Te is bekaptad a legyet! . . .

színeit közölni fogja, de a megye címerét és zászlaját meg nem küldheti.

A magyarországi rendőrtisztviselők az iránti kérésére, hogy taggyűjtés indíttassék, illetőleg a megye az egyesületet anyagilag pártolja, kimondotta a közgyűlés, hogy alap hiányában a kérésnek nem felelhet meg. Az orszógos gyermekvédő liga választmányába Dr. Lesmann Henrik tiszti főorvos lett megválasztva és Fogaras városa is felhivatott, hogy egy tagot jelöljön ki, illetve válasszon.

Végül Urdea György volt alsóárpási járási főszolgabíró kérése folytán elhatározta a közgyűlés, hogy a kérésnek helyet ad és a f. évi január hóra esedékes egész fizetést kiadni rendeli, miután egész január végéig teljesített szolgálatot.

Ezzel a közgyűlés — mikor a déli harangzó megkondult — véget ért s a tagok szétszózóttak.

(Vége.)

A kisiparosok szellemi önképzése.

A kisiparosok óriási számarányu osztálya az, amely miként a multban, ugy manapság is a társadalom mostoha gyermeke, melynek jajsza a jólét küszöbéig nem tud eljutni. Közéletünk faktori korszakalkotó munkával foglalkoznak, de a kisiparosok ügyét mindenki elfelejti. Pedig a vezető elemek munkája meddő marad mindaddig, amíg a kisiparosok helyzetén nem segítenek.

Kevesen vannak, akik a kisiparosokkal törődnek, de ezek sem a legjobb uton haladnak a cél felé. Akik azonban elkeserednek a kisiparosok helyzetén, az nyugodjék meg abban, hogy van nekik egy hatalmas eszközük az állapotok fellendítésére és ez nem más, mint a szellemi élet. Ez az egyetlen vagyoni még, mely fölött senki sem rendelkezhetik, amely semmiféle törvény által meg nem szorítható.

A szellemi önképzéshez nem szükséges szervezkedés, ez csak a formalitások kérdésének eldöntésére birhat befolyással. A szervezkedés csakis ott kívántatik meg, hol azt a helyi viszonyok igénylik s hol meg van a bizalom egymásban. A szellemi önképzésnek közvetlenül kell megtörténni olyképen, hogy ez minden megrázkodás nélkül tudjon lábra kapni. A szellemi érintkezés hiányát pótolja az oly tényező, mely hivatva van a kisiparosok körében előmozdítani a műveltség azon törekvéseit, melyek keretében a szellemi életnek mozognia kell. Nincs az a művelt nemzet, hol eziránt ne tétettek volna felsőbb helyről oly intézkedések és intézmények, melyeknek épen mi szenvedjük hiányát.

A kisiparosokban mindig megvolt és van is az az erő, mellyel szellemi tökéjét megszerzi csak arrafelé kell iparkodniok, hogy ne egyoldalú, hanem teljes sikert érjenek el. A szellemi önképzésnek sok mindenféle eszköze van, lehet válogatni benne tetszés szerint,

csak meg kell különböztetni a jót a rossztól és nem mindig a divatos rossz után szaladni, inkább megmaradni a régi jó mellett.

Az eszközök nyújtásában persze azokhoz a testületekhez kell fordulni, amelyeknek szabályaiban és törvényeiben gyökerező feladatuk felkarolni mindazon mozgalmakat, amelyek helyes és előirt mederben haladnak s melyek megkövetelik az erkölcsi és szellemi támogatást is, eltekintve az anyagi eszközöktől, amelyek csak technikai dolgok.

Addig tehát, mig ezen remények teljesítései nem helyeztetnek kilátásba, építeni kell azt a bástyát, amely a feltörő akadályokat visszaverni lesz hivatva.

X. Y.

Védekezés.

Ma már annyira a bacillusok vilgát éljük, hogy az-az ember, aki az orvosi tudomány előírásai szerint akarná egészségét a különböző fertőzések ellen megvédeni, megbolondulna, vagy pedig előbb utóbb belepusztul. Hiszen szó sincs róla, szükséges a védekezés, de csak a józan ész határain belül, mert hiszen mindnyájan jól tudjuk, hogy apáink, vagy jobban mondva nagyapáink idejében még a doktorok sem ismertek annyiféle bacillust, mégis — vagy talán épen azért — tovább éltek az emberek és jobb erővel mint manapság, a XX-ik században. A bacillusok idejében.

Azért, ha laikus ember manapság valamely egészségügyi könyvet tanulmányoz, az kétélű fegyverré válik kezében, önmagát sebz meg vele. Ki ne tapasztalta volna, ha magán nem is, de legalább valamelyik ismerősén, hogy az orvosi tudományokban való buvázkodás után maga is, családja is betegbb lett, mint valaha. Örökös rettegésben éltek, mindig a tüneteket észlelték, szinte szuggerálták magukba a betegségek különböző csirait. Itt igazán beigazolódik, hogy tudatlané a mennyek országa.

Am nem helyes a másik szélsőség sem. Az egészség semmibevése. Különösen a még ki nem fejlődött zsenge korban, amikor még minden olyan gyorsan megárt, kell az emberplántára vigyázni. Hiszen gondoljuk csak el, mennyi fáradozásukba, gondozásba, vigyázatba kerül, mig egy fa vagy virág, vagy növény csemetét virágzóvá, gyümölcsözővé nevelhetünk! Vajjon nem kívánhatja e meg a gyerek is a legnagyobb foku gondozást?

Bizony megkívánhatja, sőt meg is kívánja. A legelemibb követelmény a gyerek ruházatának helyes beosztása. Meleg harisnya és cipő, az első és fejtőbb követelmény. A láb, a has és hát melegen tartandó. Nem kell trikóhoz szoktatni a gyermeket, elég a rendes téli alsó fehérnemű és posztó felsőruha. Télikabátját de különösen kalapját nem szabad tulságosan vattázni, a kabát legyen posztóval bélelt, a kalap semmivel. Mikor tiszta idő van, naponként 3 órát mozogjon, korcsolyázzon vagy futkározzon, havat hányjon a gyermek kinn, de tovább nem. Bejőve meleg szobába maradjon ostig. Reggel hideg vízbe mossa a kezét, arcát, fülét, nyakát, este szintén és öblítse ki torkát lefekvés előtt. Hetenként egyszer elég melegvízben szappannal

fürdetni, de csak jó meleg szobában és utána rögtön az ágyba fektetni. Fehérneműt lehetőleg kétszer vegyen a gyermek hetenként és közvetlenül a testén csak fehér vászon legyen, nem flanel vagy trikó alsó. Nedves lábakkal ne hagyjuk járni, ha átnevedett, azonnal száraz harisnyát és cipőt kapjon. Ha melege van, ki ne eresszük. Jéghideg vizet ne igyék és tápláljuk nagyon jól, egyék sok kenyeret, húst, tojást, tejet, krumplit, babot.

Ha még arra is figyelünk, hogy csakis tiszta és egészséges pajtások társaságába játsszák, ha nem engedjük olyan helyre, hol fertőző beteg van, ha kezét napjában többször megmossa, nagyon tisztán főzött ételt eszik és tiszta kúvizet iszik, úgy biztosítva láthatjuk a gyakori betegségek ellen és jól fejlődött, egészséges és ép gyermekeink lesznek.

dr.

H I R E K.

Madárvédelem.

A hasznos madarak nem csak gyönyörűségünkre, hanem hasznunkra is szolgálnak. Épen ezért elsősorban is a magunk érdeke, hogy a szegény kis didergőkön segítsünk. Így télvíz idején, mikor a mezőt hó borítja, mikor még ha hó nincs is, nem talál a madárka semmi megenni valót, nagyon is rászorogál, illetve rászorul a segítségre. A rovarok is téli álmokat alusszák, magocska sincs, a kis didergő tehát bizalmasan közelít az emberlakta helyekhez, remélve, hogy akit elandalított dalával a nyáron, akivel együtt kertészkedett, leszedvén a kártékony rovarokat a gyümölcsfákról, akivel ő annyi jót tett akkor, amikor a maga fenntartásáért nem kellett dolgoznia, — az most visszagondol majd a nyárra és visszafizeti neki a sok jót.

De bizony legtöbbször csalódik! És a kis árva madár szomorúan huzódik meg a sövény mellett, leste az elhullatott morzsákat. Az emberek pedig ezzel mit sem gondolva az asztal- és konyhahulladékaikat kidobják a szemétre, ahol belepi a hó és a madár nem talál rá.

Milyen egyszerű dolog volna pedig, ha a család kis leányának vagy fiának szigorú kötelességévé tenné az apja az étkezés után a morzsák összeszedését! A gyermek egyfelől rendre szoknék, másfelől pedig szíve nemesednék a jótekonyság naponkénti gyakorlásában. Az asztal morzsáit aztán lépcsőre, ablakfára, vagy folyosóra, szóval fedett helyre elhintve, számtalan kis éhenkórász mentünk meg a tél éhségeitől.

Azt hiszem, ezt minden gyermek a legnagyobb gyönyörűséggel teljesíti, hiszen az Isten úgy teremtette, hogy a nemes és jó iránt fogékony legyen. A szülőkhöz fordulok tehát kérelemmel: adjunk naponként morzsát a madaraknak.

—5.

— **Eljegyzés.** Dr. Linberger Albert iglói honvédezedorvos eljegyezte Lőcsén Walther Ilona kisasszonyt, kistetőnyi Walther Béla nagyszobeni tankerületi kir. főigazgató bájos és nagyműveltségű leányát. Őszintén gratulálunk.

— **Új posta.** A kolozsvári Igazgatóság értesít bennünket, hogy Fogaras vármegye Mundra községében a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur által létesíteni engedélyezett posta ügynökség folyó évi január hó 12-én kezdte meg működését, amit ezton is a közönség tudomására hozunk.

— **Helyreigazítás.** Az izr. nőegylet balett estélye alkalmából az elnöki köszönő sorok közül a rendezőséghez intézett köszönő szavak kimaradtak lapunkból, amit ezton hoz helyre: özv. Fleissig Lipótné elnökő. A felülfizetések kimutatásába is hiba csuszott be. Helyesen nem Hódis, hanem Bódis Gyula mérnök fizetett felül és nem Grünfeld Lugos, hanem Grünfeld Lajos Strimba fűrész olvasandó. Thierfeld Lipót ur 4 kor. felülfizetése pedig kimaradt. E hibákat és tévedéseket ezton javítja ki az elnökség.

— **Jelmeztély.** A ref. nőegylet huszagoskeddi jelmeztélyére már szétmentek az izléses meghívók, élénk érdeklődést kelte a szép lányok, asszonyok körében. A ref. nőegylet ezton is felkéri a hölgyeket és urakat, hogy az est sikrót előmozdítva minél számszerűbben jelenjenek meg jelmeztélyben. A jelmeztélyek az oldalteremben gyülekeznek és az elnökség által összeállított felvonulással veszi kezdetét a táncestély. Úgy látszik, hogy ez érdekes est az idej farsang egyik legjobban sikerült mulatsága tesz.

— **Bankett.** Göldner Károly kir. táblabíró távozására és közelebb Halmat Jenő járásbíró érkezése alkalmából helybeli bíró és ügyvédi kar bankettet rendezett mindkét alkalommal a Mercur szállóban. A díszes vacsorák menüje pompás és izletes volt minden tekintetben különösen díszére vanik az egyes vendéglős, Gerendi jó izlésének és élelmességenek. A vacsorákon mintegy 36 személy vett részt és a kora hajnali órákig a legszebb, vig mulatozás jellemezte a szép egyetértést. Természetesen kitűnő toasztokban sem volt hiány. A zenét Ruzs János közismert jó zenekara adta.

— **Vizjogi tárgyalás.** Fogaras vármegye alispánja a brassói cellulosegyár részvénytársaság zernesti cellulose gyárának üzemvizhasználatára és ahhoz tartozó viziművek hatósági végleges engedélyezése céljából a helyszíni tárgyalást Zernest községében 1908. évi február hó 12-ére délelőtt 9 órára tűzte ki és erre Brassóvármegyét és érdekelt községeit is meghívta, itt történt a: Bátor vegyész címen megírt érdekes eset.

— **A betegségek elleni harcban a világ legkiválóbb orvosai egyesülnek.** E betegségek sorában az első helyet az Epilepszia (Nyavalyatörés) foglalja el. E bajban szenvedőknek vigaszul szolgálhat azon értesülésünk, mely szerint egy magyar orvos e betegség ellen új és hatékony gyógyító módszert alkalmaz, amelyért már a külföld is méltó elismerésben részesítette. Ez orvos dr. Szabó Sándor Budapest, V. Alkotmány u. 5: ki készséggel nyújt felvilágosítást mindazoknak, kik gyógyító módszere segítségével e súlyos bajtól szabadulni óhajtanak.

— **Bátor vegyész.** Vajóságos tengeri kígyója Fogaras és Brassó vármegyéknek a zernesti cellulose gyár szennyvize. A brassóiak folyton agítálnak és tiltakoznak a gyár

szennyvizének a folyóba való beengedése ellen, örökös tárgyalásokat provokálván. Legutóbb folyó hó 12-én volt helyszíni szemle Zernesten, Brassó vármegye legelőkelőbb tagjaival képviseltette magát. A kiküldött vegyész ártalmatlannak nyilvánította a vizet, mire a brassóiak nagy lármát csaptak, keltedvén a vegyész szavaiban. A bátor férfi dühbe jött, a legzajosabb ellentmondások közepette fogott egy poharat, belemerítette a szennyvizbe és . . . . fenéki kiürítette. Tablo! . . .

— **Kész az alagut.** Lélekemelő ünnep folyt le e napokban a vármegye vidékén, melyhez a Fogaras-brassói h. é. vasut építési munkálatai szolgáltatták az alkalmat. Az ünnepély színhelye a vasutnak Ujsinka község határában levő alagutja volt, melyet még mult év június havában mindkét oldalról munkába vettek és 8 havi kemény munka után február 5-én éjjel egy 600 m. hosszú tárnával áttörték. A két oldalról dolgozó munkások a találkozás helyén hatalmas éljen és hurráh kiáltásokkal üdvözölték egymást, míg a hegy csucsaról 33 üdvlövés adta tudtára a környéknek a nagy eseményt. Az ünnep méltó kifejezést nyert f. hó 9-én egy nagyszabású bankett keretében, melyen a mérnöki kar, az alaguti intelligencia és a munkásság teljes számban megjelent. Az ünnep műkedvelői előadással volt egybekötve, melynek rendezése körül Preisz András műszaki gyakornok szerzett nagy érdemeket. Nagy tetszést és elismerést aratott az olasz-honos munkások szép karéneke, ugyszintén a macedon munkások nemzeti táncos. A szükséges zenekíséretet Jandl Adolf m. v. felügyelő és Liteczkei Sándor alaguti művezető szolgáltatták. Az előadást tánc követte és a közönség nagy része csak a reggeli órákban távozott el az ünnepély színhelyéről.

— **Hivatalvizsgálat.** A belügyminiszter elhatározta, hogy a vármegyék főügyészei ügy és pénzkezelését egy kiküldendő osztálytanácsos és miniszteri számvevősegi közzeggel megvizsgálattja. A miniszter ezen elhatározására az indította, hogy a gyámpénztári és más vármegyei alapok számadásaiából arról győződött meg, miszerint vannak tisztí főügyészek, ki az előlegokról és az általuk folytatott perekről évek óta nem számoltak le.

— **A kivándorlást megtiltották.** A belügyminiszter rendeletet adott ki, mellyel a Magyarországból Kanadába való kivándorlást szigorúan megtiltja, E végből utasítja a miniszter az ország összes közigazgatási hatóságait, hogy Kanadába szóló utlevelet senkinek se adjanak.

— **Az iskolák felirata.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a napokban leiratot küldött a vármegyékhez. Ebben elrendelte a kultuszminiszter, hogy minden iskolán, tekintet nélkül a tanítási nyelvre, a törvényben meghatározott szabályszerű magyar felírás legyen. És pedig, minthogy ezt a törvény rendeli el, első helyen. Azokra az iskolákra pedig, melyeknek előadási nyelve nem a magyar nyelv, az iskolafentartó a magyar nyelven kívül az illető iskola előadási nyelvének megfelelő nyelvű feliratot is alkalmazhat, amely azonban természetesen magyar nyelvű felirataitul nem haladhatja.

— **Képviselőválasztás.** Csikszerebában mult szombaton folyt le minden érdekeltés nélkül a választás. Dr. Hajnó Ignác függetlenségi jelölt megválasztása bizonyos volt már napokkal azelőtt is, mégis akadt ellen-

jelöltje Novák Albert személyében, aki azonban mindössze nyolc szavazatot tudott összehozni és hamarosan visszalépett a jelöltségtől. A választási elnök ekkor dr. Hajnó Ignácot Csikszereda egyhangulag megválasztott képviselőjének kiáltotta ki.

— **Köszönetnyilvánítás.** A fogarasi függetlenségi kör febr. hó 9-én tartott táncestélyén felül fizettek a következők: Mélt. Széll József 50 korona. Balla Károly, Belle Sándor, Fleissig Gyula, Dr. Halász László, Hermann János, Hersényi Imre, Dr. Serbán Miklós, Dr. Kontesveller Károly 10—10 kor., Bisztray József, Kovács János post. felügy. Dr. Rosenberger János, Taglicht József, 8—8 kor., Gyárfás Ferenc, Mayer Ignác, Zankó Emil 6—6 kor., Dr. Benedek Arthur, Gombos Gyula, Hodis Gyula, Dr. Hochmann Nándor, Dr. Kaufman György, Kovács Pál, Novák János, Páncél Károly, Thierfeld Lipót, Várnai Sándor, Dr. Virágh Károly, Wenk Ágoston, Dr. Zankó Géza 5—5 kor., Bedő Ferencz, Dr. Hámoszky Oszkár, Hirschorn Lipót, Szentpáli Gyula, Vodráska Vencel 4—4 kor., Aladics Emil, Bicsérdi János, Gróf De la Motte Arthur, Knöpfler Jakab, Kovács Gábor, Rosenbaum József, Rotschild Lipót, Steinburg P. Frigyes 3—3 kor., Baranyai Andrásné, Bardocz Károly, Beke István, Goldberger Samu, Dr. Kertész Endre, Kovács József, Molnár Albert, Mór István, Szabó Elemér, Török Bálint jbiró 2—2 kor., Bodor Béla, Dobai János, Heredörfer Izidor, Kész Pál, Király Lajos, Krausz Géza 1—1 kor., özv. Kailichné 60 fill., Szigeti Ferenc 50 fill., Krizbay Sándor 40 fill. Fogadják a szíves adakozók ezuttal a függetlenségi kör hálás köszönetét.

— **Busásan fizető adós.** Alsószombatfalvára mintegy 8 hónappal ezelőtt jött haza Tirifon Krisztea földmives Amerikából. Az ott künn szerzett pénzből kölcsön is adogatott. A minap azonban a kocsmában kérte egyik adósától a pénzt, aki nem akart fizetni, miből szökváltás kerekedett. A hitelező ezután hazafelé vette utját, utközben azonban a renitenskedő adós bottal megtámadva, koponyáját szétroncsolta. A gyilkos ellen a vizsgálat folyik.

— **Pályázat.** A brassói m. kir. pénzügyigazgatóság közli: A m. kir. pénzügyigazgatóságnál elhalálkozás folytán üresedésbe jött s egyezer (1000) korona fizetés, az 1904. évi I. t. c. alapján járó 400 kor. személyi pótlékkal s 420 korona szálláspénzzel javadalmazott irodatiszti állásra ezennel pályázat nyitattik. Felhivatnak mindazok, kik a fenti állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. c. cikkben előírt elméleti képzettségüket családi és utónevezet, honosságukat születéshelyüket, életkorukat, vallásukat, vallásukat, családi állapotukat, megszakítás nélküli előéletüket, nyelv és szakismereteiket, erkölcsi magaviseletüket és végre egészségi állapotukat feltüntetendő okmányokkal fűlszerelt pályázati kérésüket azok, kik államszolgálatban állanak felettes hatóságuk, mások az illetékes törvényhatóság főispánja (Budapesten a főpolgármester) útján f. évi február 6-ától március 4-ig terjedő idő alatt a brassói m. kir. pénzügyigazgatósághoz annál inkább nyujtsák be, mivel a későbbben beérkezett pályázatok figyelembe vételénél nem fognak. Az 1873. II. t. c. értelmében igényjogosult altisztek elsőbbséggel bírnak.

— **Hóviharak Erdélyben.** Az a borzalmas hóvihár, amely a mi városunkban is pusztított, végig süvöltött az egész országon.

Különösen azonban Erdélyben okozott óriási károkat. Mócson, Apahidán tetőket ragadott magával a szörnyű hóvihár. Tekén, Mezöbándon, Bánfihunyadon, Nagysármáson szinte emberemlékezet óta nem volt ily rémes havazás. A vonatok óriási késéssel közlekedhettek. A rendes forgalom országszerte megakadt.

— **Magyar otthon.** Elsőrangú penzió a város központján. Családok, házaspárok és magános urak részére. Elegánsan berendezett szobák külön bejáratú, villanyvilágítással. Részágnyak, fürdők kitűnő konyha. Olcsó árak, Főherceg Sándor utca 30. sz. Budapest.

— **A közbirtokosságot megszüntetik.** Még a középkorból maradt fenn, illetve a régi urbérességből formálódott a mai közbirtokosság, amely az ország sok helyén nyakára nőtt a városok és vármegyék közönségének, amelynek anyagi érdekei számtalan-szor szenvednek sérelmet a közbirtokosság miatt. Igen sok városban élet-halálharc okozója lett, hogy egy-egy birtokot a közbirtokosság magának deklarált, holott az esetleg egész város közönségé. Az igazságügyminiszter most azzal a tervvel foglalkozik, hogy a közbirtokossági, volt urbéres és a hasonló jellemű erdő, fürdő, legelő és bányaközösségekben lévő osztatlan illetőségek vagy arányjogok összevásárlásánál előforduló visszaélések miatt eme közösségek jogviszonyait a törvényhozás útján új jogalapou rendezi. E célból belügyminiszteri rendelet alapján vármegyénkben is összeírják a közbirtokossági területeket.

— **Színészet Erdélyben.** Amint Déváról írják: Heves Béla szintársulata, amely nemrég hagyta el Marosvásárhelyt, jelenleg is ott tartja előadásait. A színészeket a közönség szereti és melegen pártfogolja. Előadásra körülbelül ott is ugyanazok a darabok kerülnek, melyekben a marosvásárhelyi közönségnek is volt alkalmja gyönyörködni. — Csikszeredán Fehér Károly szintársulata telepedett meg. Dacára néhány kisebb hiánynak a közönség élénk érdeklődést tanúsít az előadások iránt. A szép és változatos műsorhoz még az is hozzájárul, hogy kiváló erők működnek közre. Fehér szintársulatában Cserei Irma, Turi Marcsa, Hegyessy József stb. Nagyszébenben Bauer Leo német szintársulata működik. Műsora elég változatos, de csaknem teljesen idegen a magyar irodalmi és színpadi élettől.

— **Egységes területmérték.** A földmivelésügyi m. kir. miniszteriumban avval a tervvel foglalkoznak, hogy az adóreformmal kapcsolatos kiigazításnál a mérték egységet megváltoztatják és a mostani katasztrális hold helyett a világszerte elfogadott hektárt hozzák be nálunk is.

— **Iparosok figyelmébe.** A munkásbiztosító törvény 3. §-a szerint a következő kisipari üzemek tartoznak munkásai iránt bal esetbiztosítási járulékot fizetni: vízvezeték, vilanszerelő, kéményseprő, kutsináló, kőfaragó, kőműves, ács, gipszgyúró, asztalos, bádogos, cserepező, kovács, lakatos, mázoló, szobafestő, tapettázó, hentes és mészáros. Az itt meg nem említett kisiparosok csak az esetben kötelesek munkásaikat baleset ellen biztosítani, ha üzemükben elemi erő által bajtattott gépeket, vagy hatósági engedélyhez kötött gőzkazánt használnak.

— **A fogaras-brassói h. é. vasut.** Serényen folynak immár az előmunkálatok annak a kétségtelenül fontos helyi érdekű szolgáltató vicinálisnak létesítése érdekében mely Brassó városát Fogarassal összekötni hivatva van, s amelynek megvalósulása mind-

két város és természetesen a közbeeső közösségekre nézve oly kiváló és különösen kereskedelmi értékkel bír. A vicinális vasut engedélyese Schiffer Miksa képviselőjében Ádám Károly brassói ügyvéd most nyujtotta be a brassói kir. törvényszék telekkönyvi hatóságához ama beadványait melyekben a vasuti vonal mentén elterülő Vidombák, Feketealom és Brassó határaitban fekvő ingatlanokra vonatkozó kisajátítási jogoknak nyilvánvaló könyvi feljegyzését kéri. Hogy ezzel még természetesen az üzem időpontja még szoros összefüggésben nincs, az tudvalevő.

— **Eke.** Az Erdélyi Kárpát egyesület választmányja ülésezett tegnap Halász Gyula tanár elnöklété alatt. A választmány a nagy kőhavasai menedék ház ügyével foglalkozott és örömmel vette tudomásul, hogy több mint kétezer korona gyűlt össze a menedékház céljaira, a kibocsátott részjegyek révén. Az Eke márciusban ugyancsak a menedékház felépítési költségeinek javára estély rendez.

— **Italmérők és a megbizhatatlanság.** Az italmérési törvény értelmében az italmérési engedély megvonható azoktól, kik annak rendes gyakorlásában megbizhatatlanok. A belügyminiszter legutóbbi rendeletet adott ki, amely szerint megbizhatatlan az az italmérő is és megfosztható az italmérési jog gyakorlásától, akit kivándorlásra való bujtoztatáson, csábításon, felhíváson érnek, vagy aki a nemzeti igazításokban részt vesz. Egyuttal felhívta belügyminiszter az összes elsőfoku hatóságokat, hogy ezeket az eseteket — ha előfordulnának — haladéktalanul jelentsék be a pénzügyigazgatónál.

— **A büntető igazságszolgáltatás muzeuma.** Megkeresés érkezett az ország valamennyi törvhatóságához, hogy a fővárosban létesítendő új muzeumnak, mely a büntető igazságszolgáltatás körébe vágó tárgyakat, nevezetesebb irományokat foglalja magába, a rendelkezésére álló holmikat egybegyűjtve szolgáltatassák be.

— **Habzó italok gyárosait** különösen érdekelni fogja, hogy ezentul nem kénytelenek a kevésbbé kiadó mesterséges szénsavat használni, mivel a kartelen kívüli Muschong-Buziásfürdői hatalmas szénsavművek a világhírű buziásfürdői természetes szénsavforrásokból nyert vegyileg tiszta természetes folyékony szénsavat bármely mennyiségben szállítja.

— **Gróf Apponyi Albert újabb intézkedése a magyar nyelv tanítása érdekében.** A tanítói fizetések rendezéséről szóló 1907. évi XXVII. t. c. a nem magyar tannyelvű népiskolákkal szemben a magyarnyelv tanítása szempontjából is fokozottabb igényeket támaszt. Ennek eleget teendő, a legjobb szándék is lépten-nyomon akadályokba ütközik a tanítók ily irányu módszertani ismereteinek s az erre szolgáló tan- és vezérkönyvek hiányossága miatt. Most, amint a Kolozsváron megjelenő „Ellenzék” írja a közö. t. miniszter az ottani tanító és tanítónőképzők IV. éves hallgatói részére e célból három hónapig tartó külön tanfolyamot rendez. A gyakorlatilag működő tanítók számára hasonló tanfolyamok rendezésének eszméjét vetette fel a „Néptanítók Lapja” f. évi február 6-iki számában Szabó Elemér, vármegyénk agilis tanfelügyelője, aki ez ügyben a közökt. miniszterhez külön felterjesztést is intézett.

— **Kártya, pezsgő és ásvány.** Mint Aradról értesülünk, a városnak a múlt hónapban tartott közgyűlésén a kártya, pezsgő

és ásványvíz megadóztatására vonatkozólag tett indítványára a pénzügyi bizottság ülésén Vadnay tanácsos jelentette, hogy a kártyát és pezsgőt nem lehet megadóztatni, az ásványvíz megadóztatását pedig a bizottság nem ajánlja a közgyűlésnek.

— Fogaraszvármegye II. Rákóczi Ferenc-ért. Mióta a nagy Rákócziak a halmi hazai földben pihennek általános óhajja vált, hogy a dicső nemzeti fejedelmnek nagyságához méltó szobor emeltessek. A hazafias mozgalom élére gróf Andrássy Gyula és a kurucidők nagynevű historikusa: Thaly Kálmán országgyűlési képviselő álltak. Az ő vezetésük alatt bizottság alakult, mely az eddig egybegyűlt alap kiegészítésére nyereségekben gazdag sorsjátékot rendez. A sorsjáték főnyeresége 40.000 korona. Vannak ezenkívül tízezer, hatezer, ötezer továbbá sok kétezer és ezer koronás és kisebb nyereségek. Az összes nyereségek értéke 90.000 korona. Ezeket a hazafias célu sorsjegyeket, melyeknek darabja egy koronába kerül, most küldte meg a bizottság Fogaraszvármegye közönségének megyénk urhölgyeit pedig már korábban fölkerlte a sorsjegyeknek ismerőseik körében terjesztésére. Vármegyénk hazafias közönsége mindenkor meghozta áldozatát nagyjaink emlékének s kétségtelenül örömmel és lelkesedéssel fogja meghozni a nagyok nagyjának, a magyar szabadság első zászlóbontójának: II. Rákóczi Ferencnek is. A nagy kurucfejedelem ércemléke egyúttal a mindent feláldozó, a példaszerű hazaszeretnek emléke lesz, járuljon tehát hozzá minden magyar, hogy monumentális szobor létesüljön. Adóssága ez a magyarnak az önzetlen hazaszeretet eszményképe iránt s bizony restelkednünk kell, hogy ily későn hozzuk meg áldozatunkat a dicső Rákóczi-nak, aki a hazáért, a mi szabadságunkért, családi tűzhelyét boldogságát s minden földi javát föláldozta. Tegyük jóvá a mulasztást! Hölgyeink járjanak elől jó példával! A sorsjegyek nyilvános huzása március 15-én lesz Budapesten a m. kir. lottóigazgatóságnál (IX. ker. Boráros-tér 2 szám alatt van.

△ A chronikus bronchialis-hurut ellen sikerült oly szert találni, amely a hurutos tüneteket gyorsan visszafolytja, az étvágyat előmozdítja és az elgyengült testet erősíti; ezen szer a „Sirolin-Roche.“ Az orvosok által kipróbálva és ajánlva, kitűnő hatásánál fogva gyorsan és kedveltté vált, mivel még régi, elhanyagolt bajoknál, ahol már semmi féle szer sem használt, kiválóan beválik. „Sirolin-Roche“ gyógytárakban kapható.

IPAR és KERESKEDELEM.

Az új ipartörvény.

Előszó. Irta: Sztérenyi József államtitkár.

Két évtizednél hosszabb idő óta tartja a hazai kézműves osztály állandóan napirenden egy új, kézműipar érdekeivel számoló ipartörvény alkotására vonatkozó óhaját.

E régi óhajnak teljesítését és erre vonatkozó régi ígéreteinek végre valóra váltását tüzte ki egyik gazdasági kormány és annak első sorban hivatott tagja: Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter.

E feladat megoldásának első lépése kíván lenni e törvénytervezet nyomán követve az ezen törvényalkotás céljaira készült tis kötetes anyaggyűjteményt.

E törvény tervezet jelen alakjában még csak egyéni állásfoglalás, egyéni vélemény, melynek célja alapul szolgálni a törvényalkotásnak: alapul arra, hogy ez érdekeltség minden illetékes tényezője állást foglalhasson az őt illető kérdésekben és ez alapon foglaljon azután állást a kereskedelemügyi miniszter és maga a kormány.

A tervezet a lehetőség határain belül számol az érdekeltség óhajjaival és javaslatjaival. Az életnek készült, annak szükségleteit és jogos igényeit akarja kielégíteni.

A hazai viszonyok alapján áll, a hazai talajra kívánja intézkedéseit fölépíteni és az iparilag fejlett külföldön bevált intézményekből és intézkedésekből csak azt veszi át, ami a hazai talajba termőképességgel átültethető.

Radikalizmus nélkül modern ipartörvényt akarunk alkotni. A haladó kor követelményei elől Magyarország nem zárkozhatik el e téren sem. E követelményeket ki kell elégítenünk, egy új ipartörvényben érvényesítenünk kell. Különösen a törvény szociálpolitikai részében.

Hármas irányt kíván a törvénytervezet. Különösen érvényesíteni.

Az első a kézműipar védelme és fejlődése, alapjainak megszilárdítása.

E részben elmegy a tervezet a legmesszebb határig, ameddig, véleményem szerint, a jövő fejlődésének mesterséges megakasztása nélkül lehet. Gondját viselve a jelen kézműiparos osztálynak, nem téveszti szem elől és nem áldozza fel a jövő fejlődését. A védelemnek nem formáját, hanem lényegét igyekszik nyújtani.

A kötelező társulás alapjára állva, az érdekeltség önjerejébe veti hitét és erre bízva a viszonyok szabályozásának lehetőségét.

Ebben nevelőleg kíván hatni kézműves osztályunkra.

A második a nagyipar helyzetének biztosítása.

Abban a mértékben, mely a tőkét a mai gazdasági és termelési viszonyok között méltán megilleti.

A tökéletes irányzat lehet ideig-óráig népszerű, de egy pillanatig sem ésszerű. A mezőgazdaságban, az iparban és kereskedelemben egyaránt megbecsülendő a tőke szerepe, elengedhetetlen kelléke a gazdasági élet és fejlődés erőteljes megnyilatkozásának. A kis existenciák védelme és a tökéletesség nem természetesen folyományok. Amaz és a tőke jogos érdekeinek biztosítása, a vállalkozás erőteljes előmozdítása kiegészítői egymásnak a gazdasági törekvésekben.

A harmadik az ipar és kereskedelmi alkalmazottak védelme.

A haladó kor követelményei szerint.

A magántisztviselőknek, a kereskedelmi alkalmazottnak és az ipari munkásnak mindazt nyújtva a védelemben, amire jogosan számot tarthat. A kereskedelem és ipar érdekeinek szemmel tartásával.

Csak az a szociálpolitika lehet helyes, mely az adott viszonyokkal számolva, a védelemre szorultak érdekeinek szolgálatában nem téveszti szem elől azok érdekét sem, kikkel szemben védelmet kíván nyújtani. Csak az a szociálpolitika lehet helyes, mely érdekeket összeegyeztet, nem pedig érdekelteket teremt.

E szempontokat tartja szem előtt, ez irányelveket követi a jelen törvénytervezet. Nehéz feladat a gyakran és igen sok vonat-

kozásban ellentétes érdekeket kiegyenlíteni. Kielégíteni éppenséggel lehetetlen.

Nem ringatom magam abban a hitben, hogy ez a tervezet ki fogja elégíteni. De igyekszik kiegyenlíteni, keresve a méltányos megoldást. E méltányosság szempontját kéri alkalmazni bíráltságban is. Nem a törvényjavaslattal szemben, mely kritika kihívására készült és annyival jobb lesz végső kialakulásával, mennél érdemlegesebb elfogulatlan kritika tárgya leend, hanem a céllal szemben, melyet elérni akarunk: minél előbb megalkotni a hazai viszonyoknak megfelelő, modern új ipartörvényt.

A kölcsönös méltányosság az érdekek bírálatánál siettetni fogja a cél elérését. A túlzás az érdekek képviselőitől az ellenkezőt eredményezné.

Magam e munkában a jelzett cél mielőbbi elérhetését kerestem.

A munka egységes, arányaiban talán kissé túlságos terjedelmű törvényjavaslat alakjában jelenik meg.

Ennek célszerűségéhez kétségkívül sok szó fér. Mellette is, ellene is.

Mellette: hogy ezzel egész ipari és szociális törvényhozásunk ide vágó részei a legszorosabb kapcsolatba kerülnek; hogy hatóságok és közönség egyetlen törvényben megtalálják azt, amire nap-nap után szükségük van; hogy tehát egyszerűsítették az eljárást és elkerülhetővé válnak ismételt hivatkozások, melyek közigazgatásunkat sok tekintetben nehezítik; hogy méltóságok elkerültek, melyek pedig külön tagolt törvények mellett itt nagy mértékben fordulnának elő.

Ellene: hogy nagy terjedelme talán kissé nehezíti kezelhetőségét; hogy speciális törvények könnyebben mennek át az egyes érdekeltségi körök vérébe, tehát alkalmazásuk egyszerűbb, könnyebb.

Egységes törvény legyen-e ez az egész anyag, vagy több kisebb törvényben széttagolt: ez nem elvi kérdés.

Most, hogy együtt van az egész anyag nagyon könnyű lesz a gagolás, ha esetleg úgy dölne el ez a kérdés. Eddigi gyakorlatunk ugyan ellene szól ennek; ugyancsak az egységes törvényalkotás mellett szól a külföld ipari törvényhozásának példája is. De ez elvégre teljesen alárendelt.

Semmi nehézsége annak, hogy külön törvény készüljön a szorosan vett ipari rendszetről, az ipari oktatásról, a munkásvédelemről, a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottakról, az ipari és munkásképviselőkéről, a munkáviszonyokról és békéltetéséről.

Amint külön törvényjavaslatok készültek egyidejűleg a vasárnapi munkaszünetről és a tisztességtelen versenyről.

Ismételten: ez nem elvi, hanem egyszerűen célszerűségi kérdés, mely nem érinti magát az anyagot és a tervezet rendelkezéseit.

Mert magam az egységes törvényalkotás híve vagyok, a jelen tervezet is egységes. Így könnyebben áttekinthető egész nagy anyaga.

A tervezet nem indul jelszavak után, melyek ideig-óráig csáberővel bírnak és népszerűséget biztosítanak. Sőt szembe száll azokkal mindentűt, ahol a való élet szükségletei ezt követelik.

Aki komolyan dolgozik és életképes alkotásokat akar, az életet követi és nem jelszavakat.

Ha az érdekeltség a maga állásfoglalásában is minden egyoldalú túlzástól menten csak a való élet követelményeit fogja érvényesíteni, akkor nagyon rövid idő alatt nyerhet teljes megvalósulást a hazai iparosság két évtizedet meghaladó állandó s feltétlenül indokolt, a mai kormány által teljesíteni kívánt óhaja: tényleg megalkotható lesz végre az új ipartörvény.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre és cikkekre nem válaszolunk.

Műszó. Fogaras. Tegyen kérdést a Végzsinház ruhatári osztályához, ha ott nem is adnak ki, de okvetlenül felvilágosítják, hogy honnét vehet. A napokban kaptam a postán egy ilyen jelmezkölcsonzó cégtől árjegyzéket, legnagyobb sajnálatomra azonban eldobtam, nem gondolva arra, hogy szükségem is lehetne rá. Legrosszabb esetben kísérje figyelemmel a lapok hirdetéseit, vagy tegyen kérdést a cím iránt valamelyik lap szerkesztőségéhez Budapesten.

Könyvtulajdonos. Fogaras. Ami halad, nem marad. Jó lesz erélyesen fogni a dolgot.

Szerelmes. Fogaras. Hogyne, nagyon szívesen közlünk apró hirdetéseket is, eddig is csak a lanyha érdeklődés miatt nem kezdtük el...

Sinkai alagút. Megkaptuk és hálással köszönjük a tudósítást. Közönségünk úgy fős teljesen elizolálva van a vasutépítésnél történetekről, annál inkább érdeklődik. Kérjük rendszeres tudósításait.

H. A. Székelyudvarhely. Jövő számunkba jön, kitünő. Üdvözlét!

Nem közölhetők: Tél, tavasz, nyár, ősz. Új tél. Amerikában. Te édes, te jó. Lesz még szőlő, lágy kenyér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THIERFELD DÁVID.

Szőlőoltványok.

Fajtiszta Ripária-Portális alanyon oltott elsőrendű duggyökérzetű, teljes felelőség mellett szállítok — következő fajokban:

Borfajok: Erdei, Olasz-Rizling, Kővidinka, Nemes Kadarka, Furmint, Slankamenka, Burgund, Oporto, Mézes-fehér, Karbenet, Sárfehér, Ezerjő, Mirkovácsi, Muskotály.

Csemegefajok: fehér és piros Chasselas, Passatuti.

1000 darab sima zöldoltvány	80 kor.
1000 „ gyökeres I. oszt., 2 éves	180 „
1000 „ „ II. osztály	140 „
1000 „ sima Ripária-Portális I. o.	16 „
1000 „ „ „ II. o.	9 „
1000 „ gyökeres I. osztály	30 „
1000 „ „ II. osztály	18 „
1000 „ fásoltvány I. osztály	200 „
1000 „ „ II. osztály	140 „

Tavaszi szállításra is elfogadok már most rendelést. Előlegül az ár egynegyed részét beküldeni sziveskedjék.

Bort a legjobb minőségben napi ár szerint szállítok.

Tisztelettel

Sárkány József,
Gyöngyös (Hevesm.)

2-3 középoszt. végzett

2 fű

tanulónak

FELVÉTTETIK

THIERFELD DÁVID könyvnyomdájába.

ZONGORA

régi, de jó karban, elutazás miatt eladó.

Híd-utca 24. szám.

Lakást keresek

3 esetleg 4 szobát

megfelelő mellék-

helyiségekkel.

Ajánlatokat Thierfeld Dávid könyvkereskedése továbbít.

Muschong-Buziásfürdői

SZÉNSAV-MŰVEK

ujjannan berendezve

kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szodavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra

ÖSSZE NEM TEVESZTENDŐ mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval

Megbízható, szigoruan lelkiismeretes kiszolgálás!

Buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

1/4 és 1/2 literes üvegekben.

☛ Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utol nem ért gyógyhatás. ☛

Elsőrendű asztali víz!

Felvilágosítással készségesen szolgál

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgönycím: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. szám.

ÜGYES HELYI KÉPVISELŐK KERESTETNEK!

200 korona

a modern technika legújabb remeke a

MIGNON ÍRÓGÉP.

Különös előnyei:

Bárki tanulás nélkül rögtön ír. —

Azonnal és állandóan látható írás.

Legegyszerűbb szerkezet. Acélbetűk.

Másol és sokszorosít.

Bármely drága írógéppel egyenrangú.

1 évi jótállás.

☛ Szabadalmazott ipar. ☛

Budapest VII., Csengery-utca 24.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

„METEOR” szálloda

Budapest, Erzsébet-körút 6.

Tulajdonos:

Rendes Szidor.

120 kényelmesen berendezett szoba. Melegvizfűtés. Teljes 24 órás liftszolgálat. Vacuum-Cleaner. Fürdők a házban. Szállodai automobil. Salonok, társalgók.

Figyelmes kiszolgálás. Mérsékelt árak. Feltétlen tisztaság. Fekvés a Keleti és Nyugati pályaudvar között. A technika minden vivmányaival felszerelve. A város központján.

☛ SZOBÁK 4 KORONÁTÓL. ☛

Tüzifa eladás!

Hirdetmény.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint a fogarasi gőzfűrészgári raktárunkban eladni való kemény tűzifakészletünk van a következő árak mellett:

I. oszt. szárazbükfa 1/4 ölenként 7 korona II. oszt. száraz bükfa 1/4 ölenként 6 K 50 fill.

Ezen minőségű tűzifát a Sebes községi „Smida hid” elnevezésű raktárunkban ölet 20 koronáért adjuk el.

Megrendelhető: Thierfeld D. és János I. cégeknél.

Fogaras, 1908. január 1-én.

Tisztelettel:

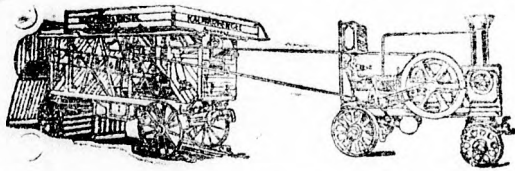
Schneider I. és Tsa.

Kalmár és Engel

MÓTOR ÉS GEPGYÁRA

Városi raktár: BUDAPEST. Gyár és iroda: V. Lipót-kör. 18. VI. Úteg-u. 19.

Ajánlja egy cséplőgép, mint malomüzemre leg-egyszerűbb benzínmotorjait, benzínlokomobiljait, valamint szivógázmotorjait, melyek V. Lipót-körút 18. bármikor üzemben megtekinthetők.

- Teljes jótállás -
kitűnő cséplésért! **Egyedül létező újdonság!**

Ezen motorok egyenletes járása és bámulatos egyszerű szerkezetük folytán bármely legjáratlanabb ember által is azonnal könnyen kezelhetők.

Árjegyzék ingyen. Olcsó árak részletfizetésre.

!! Latányosság a fővárosban !!

Deák Ferenc-szálloda

Csendes családi szálloda.

BUDAPEST, VIII., Apogteky-utca 7.

Fényes berendezés. 73 szoba, központi légfűtés, villanyvilágítás, amerikai önműködő rézmosdók, fürdők, fényesen berendezett kávéház, mérsékelt árak.

5 pernyire a keleti pályaudvartól.

Tulajdonos:

PALLAI MIKSA.

Hirdetések

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.

☛ **JÓ** ☛

étvágycat

kap ön, ha a

KAISER-féle Fodormenta cukorkát

használja.

Orvosilag kipróbált és ajánlott.

Nélkülözhetetlen emésztészavarok, étvágytalanság, gyomorfájásnál stb. Üdítő- és éltetőszer. Csomagolva 20 és 40 fillér.

Kapható: Hermann P. János, Kontesveler Károly, Steinburgi Pildner Frigyes urak gyógyszerárában.

Visszelárusítók kerestetnek!

Harisnya nélküli petroleum izzóvilágítás!

5% olaj megtakarítás.

Korommentes!

Szagtalan!

Robbanásmentes!

Eltörhetlen!

Lámpaátalakítás fölösleges.

10" = 1 Kor. 75, 14" = 2 Kor. --, 16" = 2 Kor. 30.

Utánvét és postadíjmentes!

Atnézet díjtalanul!

Petroleum-Glühlicht-Industrie Kronach

(B A Y E R N.)

Visszelárusítók kerestetnek!

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cement-Gyár

Brassóban.

Fogaras, kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedésében.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogaras.